

природою, пам'ятками культури та архітектури, тощо. Вчителі стверджують, що не можливо виховати повноцінним покоління, здатне побудувати гуманне суспільство, без того, щоб діти засвоїли норми моральної культури.

Література

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і гол. ред. В.Т. Бусел. – К. : Ірпінь: ВТФ “Перун“, 2004. – 1440 с.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний енциклопедичний словник / С.У. Гончаренко. – [2-ге вид, доп. й випр.]. – Рівне : Волинські обереги, 2011. – 552 с.
3. Ожегов С.И. Словарь русского языка: [Текст] / С.И.Ожегов; общ. ред. Н.Ю. Шведова. – [14 стер. изд.]. – М. : Рус. яз., 1982. – 816 с.
4. Педагогический словарь : в 2т / гл. ред. И.А.Каиров. – М. : Изд-во Академии пед. наук, 1960. – Т.1 – 774 с.

УДК 37.036

РОМАН В. В., МОЧАН Т. М.
Мукачівський державний університет

РОЛЬ СІМ'Ї В ЕСТЕТИЧНОМУ ВИХОВАННІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Питання естетичного виховання в сім'ї завжди була в центрі наукових досліджень як у класичній педагогіці (А. Макаренко, С. Русова, В. Сухомлинський, К. Ушинський та ін.), так і в сучасній педагогічній думці (В. Бутенко, І. Зязюн, Д. Кабалевський, Л. Масол, Н. Миропольська та ін.).

Сім'я є тим осередком, який має в своєму розпорядженні значний арсенал засобів і можливостей впливу на естетичне виховання підростаючого покоління. Йдеться про слово батьків, сімейні традиції, залучення членів сім'ї до народних свят, сімейних вечорів працю, духовний і моральний клімат родини, дитячий фольклор, домашній побут, образотворче мистецтво, художню літературу, поезію, адже це все впливає на виховання естетичних смаків, поглядів, переконань, цінностей.

На думку О. Сухомлинської, щоб атмосфера українських родин завжди була живим виховним чинником, треба щоб родина жила не тільки спогадами про минуле та історію, а жила активним суспільним життям, брала участь у творенні сьогоденної дійсності. Українська родинна атмосфера не є чимось законсервованим, це має бути атмосфера свіжа і відкрита, поєднана із сучасним культурним і духовним життям українського суспільства та цілого культурного світу [1].

Серед усіх надбань людини найбільшу цінність має добре виховання, одержане в дитинстві та юності від батьків, у родинному домі. Без нього навіть найкращі здібності, найбільші достатки, найвище родове походження нічого не варті [2].

Серед основних чинників естетичного виховання дітей у сім'ї, за народною педагогікою, є краса побуту, вироблення в дитини здатності розуміти і відчувати мистецтво, прилучення її до активної художньої творчості. До краси побуту народна педагогіка відносить манеру поведінки і щоденні звички членів родини, оздоблення житла, родинні свята й обряди, участь у трудовій

діяльності. Гарний той, хто працює. Краса створюється людською працею. Цурання праці, байдкування – явище потворне. Доброї народної традиції дотримуються у сім'ї батьки, коли дбають, щоб їхні діти росли чемними, охайними, зібраними, організованими, дисциплінованими, працюючими, коли стежать за поставою дітей, їх ходою, поведінкою за столом, привчають правильно одягатися тощо. всі ці та інші естетичні риси виробляються змалку. Народ-педагог у душі своїй ще й великий художник. Він завжди прагне поставити на службу естетичному вихованню все те найкраще, що створюється людським розумом і трудовими руками [3].

Беручи активну участь у конкретних заняттях поруч із дорослими, дитина починає усвідомлювати себе корисним членом сім'ї, виконавцем спільної справи. У процесі різноманітної діяльності дітей і підлітків розширюється їх кругозір, життєвий досвід, збагачується свідомість, формуються такі якості особистості, які важко виробити за допомогою інших методів [2].

Л. Калініна стверджує: «Виростаючи в атмосфері поваги та великої любові до народного мистецтва, діти збагачували і розширювали коло своїх естетичних почуттів та уяву» [4, с. 23].

Для теорії і практики виховання важливо, що естетичні цінності не даються людині від народження, а формуються у процесі розвитку особистості, набуття нею життєвого досвіду, контактуванні з культурною спадщиною.

Так, на думкою Т. Фурсенко, естетичні цінності пов'язані з естетичним освоєнням людиною навколишньої дійсності, які складаються внаслідок специфічної оцінки, переживань, перетворення світу у процесі взаємодії суб'єкта й об'єкта, розвитку естетично-творчих здібностей, потреб, інтересів і смаків [5].

Важливу роль В. Сухомлинський відводить естетичному вихованню підростаючого покоління, вихованню красою. Педагог писав, що краса – могутній засіб виховання чутливості душі. Краса – це яскраве світло, що осяває світ. При цьому світлі тобі відкривається істина, правда, добро; осяяний цим світлом, ти стаєш відданим і непримиренним. Краса вчить розпізнавати зло і боротися з ним. Я б назвав красу гімнастикою душі – вона виправляє наш дух, нашу совість, наші почуття і переконання. Краса – це дзеркало, в якому ти бачиш сам себе і завдяки йому так чи інакше ставишся сам до себе [6].

Отже, можна впевнено стверджувати, що питання естетичного виховання в сім'ї є актуальним, оскільки вона для дитини є середовищем, у якому формується її особистість. В залежності від атмосфери у сім'ї, характеру сімейних стосунків, освітнього рівня, професії батьків, їх життєвого досвіду, знання педагогіки сімейного виховання, розвиваються ті чи інші якості дитини.

Література

1. Сухомлинська О. Проблеми теорії виховання дітей і молоді / О.Сухомлинська // Педагогіка і психологія. – 1997. – № 4. – С. 109-125.

2. Основні тенденції сучасного сімейного виховання. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://pidruchniki.com/81755/pedagogika/osnovni_tendantsiyi_suchasnogo_simeynogo_vihovanny

3. Фурсенко Т. Ф. О проблеме ориентации подростков на ценности музыкальной культуры / Т. Ф. Фурсенко // Проблемы сучасної педагогічної освіти. – Випуск 2. – Серія: Педагогіка і психологія. – Зб. статей. Ч.2. – К. : Пед. преса, 2000. – С.194-200.

4. Костюк С. Естетичне виховання дошкільника – складова гармонійного розвитку дитини [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.ird.npu.edu.ua/files/kostyk.pdf>

5. Калініна Л. Проблема формування естетичних смаків особистості у сучасних педагогічних дослідженнях / Лариса Калініна // Рідна школа. – 2008. – № 5. – С. 23–25.

6. Сухомлинський В. О. Вибрані педагогічні твори / В. О. Сухомлинський. – [в 5-х т]. – К. : Рад. шк., 1980. –Т. 5.– 639 с.

УДК 373.2.015.31:17.035.3

РУСИН Н.М., ЛЮБЕЖАНІНА Б.
Мукачівський державний університет

ВИХОВАННЯ В НАЦІОНАЛЬНИХ ТРАДИЦІЯХ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

У сучасних умовах усвідомлення духовних основ розвитку суспільства актуальною є проблема глибокого і науково-обґрунтованого врахування особливостей регіональної культури в роботі з дітьми.

У змісті окремих розділів дошкільної освіти (ознайомлення з навколишнім, формування уявлень про природу, свята і розваги і ін.) проглядається включення рідної культури і національних традицій.

Тому залучення дитини до загальнолюдських, цивілізованих цінностей починається з пізнання культури перш за все своєї малої Батьківщини. Питання пізнання і присвоєння культури вивчалися Е.А. Баллером, Е.В. Ильєнковою, А.В. Кам'янець, Ю.А. Лукіною, Е.Ю.Соловйовим і ін.

В останні роки зріс інтерес до дидактичного аспекту ознайомлення дітей з спорідненою культурою і національними традиціями.

Увага дослідників також приділена питанням підготовки майбутніх вихователів до народознавчої роботи в дошкільних установах, до роботи по засвоєнню старшими дошкільниками народознавчої лексики (Н.Л. Ємельянова, Ю.Н. Косенко, Л.С. Плетеницька) і окремих її аспектів: формування етнокультурної компетентності студентів педінститутів в умовах поліетнічного середовища (Гуренко О.І.) етнопедагогічної підготовки (Давидова О.І.) [1].

Виховання на народних традиціях сприяє формуванню віротерпимості, міжнаціональної толерантності.

Культура України склалася в умовах цієї багатонаціональності. Регіональна культура розвивається, харчуючись з двох джерел: внутрішнього саморозвитку національних культур і взаємовпливу, взаємодії, взаємопроникнення, але не злиття різних культур, а їх творчого взаємовходження.

Ми вважаємо, що головним завданням дитячого садка української культурної традиції є закладання основ духовно-моральної особистості з активною життєвою позицією і з творчим потенціалом, здатної до самовдосконалення, до гармонійної взаємодії з іншими людьми.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>